

krščanska stranka, ki stoji v neizprosni boju s širimi zagrizenimi nasprotniki, pa tudi v teh časih ne drži rok križem, če je treba braniti pravice našega ubogega ljudstva.

Naši voditelji se posvetujejo.

V sredo, dne 3. marca, so se v tajništvu Slov. Kmetijske Zveze v Mariboru zbrali glavni odborniki naše krščanske slovenske ljudske stranke, da si napravijo načrt o bodočem delovanju naših organizacij. Sejo je vodil član glavnega odbora Kmetijske Zveze, župan Filip Galunder od Sv. Križa nad Mariborom. Navzoči so bili vrli kmetijski možje: Alojzij Supanič iz Jarenine, Davorin Krajnc iz Velike Pirešice, Josip Serbinek iz Svečine, Ivan Hlebič od Sv. Križa, Jak. Florjančič od Sv. Miklavža, Fr. Sparl iz Jarenine in še cela vrsta drugih voditeljev kmetijsko-delavskega ljudstva.

Proti draginji!

Poverjenik dr. Verstovšek je poročal o političnem položaju. Konec je liberalni in socialdemokratski vladi. Sedaj so naši možje: dr. Korošec, Iv. Roškar in dr. Jankovič naši ministri. Od teh zahtevamo in upamo, da bodo skušali popraviti to, kar so liberalci in rdečkarji zavozili. Upanje naših nasprotnikov, da sedanja naša vlada ne bo delj časa na krmilu, je prazno. Mi imamo ogromno večino jugoslovanskega ljudstva za seboj. Nasprotniki imajo samo izsedače ljudstva, tihotape, verižnike in bogataše na svoji strani.

Po daljši razpravi, katere so se udeležili vsi navzoči, se je sprejel ta-le sklep: „Odbor Slovenske Kmetijske Zveze za Slov. Stajer in Prekmurje poziva izvršilni odbor Vseslovenske Ljudske Stranke, naj pozove osrednjo vlado v Beogradu in pokrajinsko v Ljubljani k najenergičnejšemu nastopu proti verižnikom in vojnim dobičkarjem. Zahtevamo od vlade, naj odvzame na ta ali drug način verižnikom, tihotapcem in bankam ter vojnim dobičkarjem vsa nakopičena živila in druge življenske potrebščine. To blago naj vlada čimprej po nizkih ali vsaj zmernih cenah vrže med trpeče kmetjsko in delavsko ljudstvo. Bankam pa naj vlada sploh prepove verižiti z živili in drugimi ljudskimi potrebščinami. Gospodarske zadruge naše ga ljudstva naj vzamejo v roke dobavo življenskih potrebščin. Verižnikom in verižniškim družbam odvzeto blago se naj odda ubogemu ljudstvu kolikor le mogoče po nizkih cenah. Naše zadruge naj namesto verižnikov prevzamejo izvoz in uvoz blaga. Tako bo ostal dobiček v rokah ljudstva. Z izločitvijo verižnikov bodo cene pridelkov, ki jih kmet prodaja, poskočile, cene blaga, ki ga ljudstvo kupuje, pa se znatno znižale.“ Predlog je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Od naše vlade pa zahtevamo, da se brez odloga loti težkega dela in naj brez usmiljenja odvzame izkoriščevalcem ljudstva možnost, še nadalje izmogavati kmeti in vse revne sloje.

V seji se je napravilo še več važnih sklepov glede domače politike in gospodarstva. O teh sklepih poročamo na drugih mestih.

Samostojna duhovščina.

Samostojna kmetijska stranka je hotela naše verno ljudstvo prekaniti. Liberalna stranka, ki ni mogla v svoji brezverski volji obleči med ljudstvo, si je oblekla ovčje oblačilo in je kot „Samostojna kmetijska stranka“ hotela pridobiti ljudstvo za se. Povdarjala je zlasti, da ni proti veri in „da bo varovala verski čut slovenskega ljudstva.“ Pa kmalu se je pokazalo, kako zna varovati verski čut slovenskega ljudstva! Ko je vse slovensko ljudstvo protestiralo proti liberalnemu, brezverskemu šolskemu načrtu, ki žali vero, cerkev in stariše, je Samostojna kmetijska stranka — molčala! Dalje so se zbirali v Samostojni ljudje, ki so bili prej v protiverski liberalni, oziroma štajercijanski stranki. Zdaj je bilo jasno, da Samostojna ni druga nego liberalna stranka. Počlaga liberalne stranke je brezverstvo in protiverstvo! Njene zahteve pa: ločitev cerkve od države, brezverska šola in civilni zakon, in razporek!

Ko je bilo jasno, da je Samostojna samo brezverska liberalna stranka v kmetjski obleki, je duhovščina kot varuhinja verskih svetinj morala nastopiti proti Samostojni!

In nastopili so, odločno nastopili! „Kmetijski list“ sam se pritožuje v številu 10, da so prav redke bele vrane med duhovniki, ki zavzemajo strpljivo stališče proti Samostojni kmetijski stranki. Pa v isti številki je zapisal še žalostnejše dejstvo, da vsi duhovni agitirajo za Slovensko ljudsko stranko oziroma Kmetijsko zvezo. Torej so

vsil duhovni proti Samostojni!

In slovenska duhovščina, ki je ljudstvu že vendar tudi kako dobroto storila, ima pri našem ljudstvu vendar še nekaj vpliva. Vsekakor je duhovščina mogočen nasprotnik Samostojne, kateremu je treba jezik zavezati! Kako?

Celo Nemci so postali žrtve te krvoločnosti. Ko so lovili usumljence na meji, vlovili so tudi nekaj Nemcev. Med temi tudi dva brata, ki sta bila aretirana zato, ker sta stanovala v hiši nekega duhovnika. Eden teh je bil schulvereinski učitelj, drugi bogoslovec. Ta zadnji je bil ud nekega nemškega akademika društva na Dunaju.

Pri delitvi menaže, o katere kakoosti boljše da molčim, morali so vsi interniranci stati na „pozor“. Kdor se je zganil, je bil zaboden. Oni nemški učitelj se je ganil. Takoj je skočil vojak ter ga pobil s puščinim kopitom na tla. Poleg stoječi rat ga je še prijel pravčasno ter zaklical: „Za božjo voljo, kaj delate?“ To predrznost je plačal drago. Vojak ga je zato zabodel v vrat. K sreči rana ni bila nevarna in kmalu potem se je nekemu nadporočniku posrečilo dokazati, da je bogoslovec ud nemškega akademika društva na Dunaju in tako je nesrečnež postal prost.

Ne bom opisoval še drugih muk nesrečnih internirancev, tudi ne bom pravil, kako so ravno najizobretenejši morali opravljati najnižja dela, kakor prati umazano perilo, snaži i pota, pri čemur so morali z golimi rokami nakladati konjsko in drugo blago na vozove. Večinoma so to morali storiti duhovniki. S pretepanjem in drugimi mukami so jih silili k temu.

Med tem je prišla zima, in se vedno so dohajali novi transporti. Hangari že dolgo niso več zadostovali. Novembra 1914 so postavili celo vrsto šotorov. Reveži so morali pri strašnem mrazu spati na golih tleh. Ni zato čudež, če so hodili rajše celo noč okoli, da bi se pri tem greli. Umrljivost med otroci in starci je rasla od dne do dne. Tedaj so se zdravniki odločili prositi polkovnika, naj nekaj stori za zboljšanje strašnega polja ubogih internirancev. Toda dobili so surov odgovor: „Bolje bi bilo, da bi ti Galicijanci vsi že bili tam dol pri krthi; prostora je itak dovolj!“

Pokopavali so nesrečneže na več načinov. Začetkoma so jih samo fotografirali, potem pa vsakega pokopali tam, kjer je umrl. Pozneje so mrliča privežali na desko in pokopali zunaj tabora ob gozdu.

O priliki svojega shoda v Ljubljani 23. novembra 1919, ko so se hodili klanjat liberalnemu vodju dr. Zerjavu, so poslali

poslanico slovenskim a školoma ljubljanskemu in mariborskemu. V tej poslanici, ki se začne hinarvsko: „Kot verni katoličani...“, zahtevajo od obeh škofov, da naročita duhovščini, naj pristanev „Samostojne kmetijske stranke“ ne žali in ne izziva!

Ali ni to največje hinavstvo in predrznost? Dokazano je in jasno ko beli dan, da Samostojna ni druga nego protiverska liberalna stranka v kmetjski obleki. To vendar naša nadpastirja tudi veda! Pa si upajo isti dan, ko se klanjajo liberalnemu glavaču dr. Zerjavu, poslali škofoma pismo, kjer farizejsko povdarjajo, da so „verni katoličani“ in zahtevajo, da škofa naročita svoji duhovščini, naj ne nasprotuje Samostojni!

Škofa seveda tega nista naročila. Pač pa je ljubljanski škof v letošnjem „Škofijskem listu“ št. 1 pozval duhovščino, „da moramo mi duhovniki skupno z ljudstvom odločno:

odkloniti liberalno stranko z neodvisnim kmeti (to je „Samostojno“) in odkloniti tudi vse njihove liste, katere izdajajo, torej tudi „Kmetijski list“. Naš prevzvišeni nadpastir lavantinski pa je s svojimi molkom obsodil „Samostojno-kmetijsko stranko“.

Kaj sledi iz tega?

1. „Kmetijski list“ št. 10 sam pravi, da vsi duhovniki agitirajo za Slovensko ljudsko stranko oziroma za Kmetijsko zvezo. Torej so vsi duhovni proti Samostojni. In oba slovenska škofa sta tudi proti njej. Ali pa je mogoče misliti, da bi se vsi duhovniki s svojimi škofi vred

Koncem novembra je prišel neki štabni zdravnik v Talerhof. Groza in strah ga je spretelela pri pogledu v ta človeški pekel. Dal je zapoved, naj se takoj postavijo barake.

Ko so postavili prve barake, je seveda bilo treba perilo in obleke, katerih si že mesce in mesce ni osnažil nihče, razkužiti in poklati uši. Zgodilo se je to pod milim nebom pri 15 do 20 stopinj mraza. V posameznih skupinah so se morali sleči reveži do nagega. Perilo je bilo nato djano v razkuževalne priprave, telesa pa so si morali umiti v topli vodi in lase namazati z vazelinom. Tako slečeni so morali stati po cele ure pod milim nebom ter čakati na obleko. Veliko jih je pri tem umrlo.

Enako se je zgodilo ženskam in otrokom. Vojaški so jih obstopili v krogu in pred njimi so se morale sleči do nagega, se umiti ter lase namazati z vazelinom. Da se je vse to zgodilo med sirovimi opazkami in šalami vojakov, mi ni treba omeniti.

Decembra 1914 je naraslo število interniranih iz Bukovine, Galicije, Češke, Moravske na 5000. Umrljivost med njimi je rasla od dne do dne. V nezakurjene barake od 320 kvadratnih metrov prostora so stlačili 200 do 600 oseb. Slama je že bila dolgo kot kup gnoja. Ni se torej čuditi, ako so izbrušile bolezni, kakor kolera, legar, črne koze. Uši in bolczni so prenesli reveži drug na drugega. In te bolezni so se širile tako strahovito, da so pobegnili vojaški iz straha pred okuženjem, ravno tako vojaški zdravniki, ter reveže prepustili samim sebi. Internirani zdravniki pa niso imeli nobenih sredstev. Najhuje je razsajal legar meseca svečana 1915. Vsak dan je umrlo do 50 oseb. Vrhu tega bolnikov niti niso ločili od zdravih. Vsak je moral ostati na svojem prostoru. Po noči so umirali, zjutraj so pobirali izmed živih in jih odnesli. Mislite se v ta le položaj: zjutraj se zbudiš in umaš na levi od sebe, na desni, pri glavi, pri nogah po odnega mrtveca!

Vojaški zdravniki so bili samo trije, ki pa v barake sploh niso prišli. Enkrat na dan so šli okoli baraž in postali pri vsaki nekoliko. Tu sem so mo-

Samostojni kmetijski stranki motili.

Kar se tiče verske strani? Versko nevarnost spoznamo na nio ljudstvo opozoriti, je prva stasovska dolžnost duhovnikov in škofov. In duhovni s svojimi škofi vred so v Samostojni spoznali versko nevarnost, ter so ljudstvo na to nevarnost opozorili. Predvsem v verskega stališča so nasprotniki Samostojne.

2. Ako so vsi duhovni proti Samostojni, je seveda

Samostojna protivsem duhovnikom.

Vprašamo vas: Če je med Samostojno in duhovniki tako nasprotno razmerje, ali bo kateri samostojnež dal svojega sina študirat za duhovnika? Gotovo nobeden. Saj bi si s tem vzgojil nasprotnika. Zdaj pa recimo, da bi vsi slovenski kmetje bili samostojneži. Potem nobeden kmet ne bo dal svojega sina študirat za duhovnika. Kaj potem? Potem na Slovenskem čez nekaj let ne bo duhovnikov. Saj so s prav malimi izjemami

vsil slovenski duhovniki kmetjskisinovi.

In če kmetje ne bodo dali sinov študirat za duhovnika, bo na Slovenskem

duhovski stan izginil.

Potem seveda ne bo treba ljudem h krstu nositi, ne k maši hoditi, ne bo se jim treba spovedavati, tudi v šoli ne bo veronauka in zakon se ne bo sklepel pred duhovnikom v cerkvi, ampak pred svetno oblastjo, pred županom in seveda tudi za smrtno uro ne to treba niti duhovnikov klicat. In če duhovnikov ni tudi Cerkev ne bo, in če cerkve ni, tudi vera ne bo. To pa ravno liberalci, oblečeni v obleko „Samostojne kmetijske stranke“, hočejo in želijo!

Sadjarstvo posvetovanje.

Dne 4. in 5. t. m. se je vršilo pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani sadjarsko posvetovanje, pri katerem so se obravnavala vsaj najvažnejša vprašanja glede pospeševanja sadjarstva v Sloveniji v bližnji bodočnosti. Posvetovanja se je vdeležilo 12 kmetijskih strokovnjakov, 5 sadjarskih praktikov, 1 zastopnik Koroške in 2 zastopnika sadne trgovine. Na posvetovanje je poslala svojega zastopnika tudi Slovenska kmetijska družba in trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani.

Vsi zborovalci so soglašali v tem, da je sadjarstvo v Sloveniji gospodarskega pomena, ker je Slovenija sadjarska dežela. Tega se prebivalstvo tudi zaveda in je živo zanimanje za sadjarstvo med ljudstvom najboljši porok, da je tudi v tej panogi pričakovati v bodočnosti najlepšega razvoja. Treba pa je v tem oziru enotnega, smotrenega in vstrajnega sodelovanja vseh poklicanih delavcev, zlasti pa jozadevni kmetijskih veščakov in izdatnih gmočnih žrtev od strani državne uprave.

Na posvetovanju se je obravnavalo o vseh glavnih vprašanjih, ki so jih posamezni poročevalci temeljito obdelali in ki so se vsestransko premostrila. Konečno so se rešila v obliki predlogov.

1. Sadni izbor za Slovenijo.

Poročevalce sadjar. nadzornik M. Humek. Od pravilne izbire sadnih plemen in vrst je povečini odvisen ves uspeh v sadjarstvu. Našim podnebnim, gospodarskim in trgovskim razmeram primeren izbor je najnujnejša potreba. Slovenijo delimo z ozirom na podnebje v tri različna ozemlja in sicer v vinorodni,

rali nato zdravi internirani znositi bolane in umirajoče. Od daleč so jih gledali zdravniki, blizu se niso upali, akoravno so bili zoper okuženje oblečeni v dolge gumijevke plašče, ki so imeli samo izreze za oči, sicer pa bili od glave do nog zaprti, kakor „zaključni“. Prostovoljni strežniki niso dobili nobenih sredstev zoper okuženje. Od treh zdravnikov sta dva umrla na okuženju. Ni bilo nič redkega, da se je kak revež umirajoč zaradi mraza zaril v slamo in bil kot mrlič še le najden, ko ga je izdal strašen smrad.

Se le svečana 1915 je prišlo dovoljenje, bolne ločiti od zdravih. Za strežnike so dali bolnikom navadne hudodelece, kaznjence iz izpraznjene kaznilnice Stanislavske. Ta sodrga je kradla in ropala po volji. Kar jim je prišlo pod roko, so vkradli. Ker interniranci niso imeli denarja, kradli so jim hrano. S silo so odpirali mrtevem usta in iskali zlatih plomb ali celega zobovja. S pričami je dokazano, da so isto večkrat poskušali, že pri umirajočih in da se je zavedel tak revež potem vsled bolečin zopet in začel klicati na pomoč. Samo tem zverinam je v Talerhofu padlo v žrtev nad 1200 oseb. Tudi slučaj, da so pri raztelesovanju našli v mrličevem želodcu samo zgriženo slamo, niso bili redki.

Vsa ta dejstva zamorem dokazati s celo vrsto verodostojnih prič, kakor je n. pr. hospitant našega kluba poslanec Cajkovski, deloma tudi poljski poslanec Stern, poslanec dr. A. J. in 70 drugih prič iz akademsko izobraženih krogov, katerih seznam dam parlamentu na razpolago. Vsak omenjeni slučaj lahko dokazem z imenom teh ubogih žrtev nemškega zverinstva in s celo vrsto prič in če sem zamočkal imena do smrti pretepenih in onečaščenih žen in deklet, storil sem to iz razumljivih vzrokov.

Toda s tem, kar sem tukaj povedal, so davno ni opisano vse divjanje pozverinjenega nemškega vojaštva. Zalostno pokopališče v Talerhofu, kjer počiva nad 2000 teh slovanskih mučnikov pa bo ostalo večni madež na avstrijski državi in nemškem narodu. Ali in kako pa naj bodo njih zverinski mučitelji in trinogi kaznovani, to pa je stvar države.

amerai in razli pas, (Vipava in Goriško bi tvorila vroči pas). Za vsako pokrajino je potreba posebnega izbora. Predlagano izbere je posvetovanje v večurni delovni predelali in sklenilo, da se uveljavijo samo za tiste, dokler se na podlagi sadnih ogledov in vsestranskega proučevanja ne ustanovi stalni sadni izbor za Slovenijo, kar se ima izvršiti po možnosti še tekoče leto.

2. Drevesničarstvo.

Poročevalec sadjar. nadzor. Fr. Goričan iz Celja, je v svojem poročilu temeljito pojasnil veliko potrebo večjih državnih drevesnic. Pomanjkanja sadnega naraščanja je jako veliko, ker nimamo v Sloveniji nobene večje niti javne niti privatne drevesnice in ker so tozadevna domača in tuja podjetja med vojsko ali popolnoma prenehala, ali pa vsaj zelo skrbila pri delovanju sadnega drevja. Sklenilo se je predlagati, da se nemudoma ustanove najmanj tri večje državne drevesnice (za vsako sadjarsko pokrajino po eno) in po razmerah več manjših okrajnih ali podružnih drevesnic. Poleg tega je treba z vsemi sredstvi podpirati misel ustanovitve velike privatne drevesnice, ki bi zalagala s sadnim drevjem poleg Slovenije tudi druge jugoslovanske pokrajine. Zastopnik kmetijske družbe g. inženir Lah je obljubil, da bi utegnula Slovenska kmetijska družba, ki ima takisto dolžnost podpirati sadjarstvo in ki je svoje drevesnice popolnoma opustila, s soudeležbo pomagati, da se omenjeno podjetje ustanovi čimprej in na najširši podlagi.

3. Oskrbovanje in varstvo sadnega drevja.

Strokovni učitelj g. Fr. Kafol z Grma je podal pregledno poročilo o najvažnejših in temeljitih načelih pri oskrbovanju in varstvu sadnega drevja s posebnim ozirom na izredne razmere sedanjega časa, ko nam manjka najpotrebnejših pripomočkov. Vzroki nerednosti, zlasti pa neradne redovitosti so bili predmet daljše debate. S temeljitim oskrbovanjem, rednim gnojenjem in primernim varstvom se bo doseglo tudi pri sadnem drevju obilnejša in rednejša rodovitnost. Posebno se je poudarjalo tudi v sadjarstvu važnost gnojnic in hlevskega gnoja. Varstvo naj se raztegne vsaj na najhujše in najnevarnejše škodljivce kakor so: zajec, voluhar, miši, krvava uš, listne uši, evetoher in zavijač, škrlup in monilija. Ti sovražniki oškodujejo naše sadjarstvo na leto stotisoce. Ustanovitev phytopatološkega zavoda in varnostne odredbe pri uvozu rastlin iz tujih držav je najna potreba.

4. O sadni uporabi

Je obširno poročal ravnatelj Kmetijske šole v St. Juriju ob juž. žel. g. Fr. Belle. Predvsem je poudarjal važnost sadjarstva iz narodno-gospodarskega stališča. Sadjarstvo nudi potrebno živilo, povisa dohodke zemljišč in daje priliko za zaslužek. Glede domače uporabe sadja se je posebno poudarjalo sušenje, ki ga je treba pospeševati na vse načine in pa racionalna naprava sadnega vina.

Ogromna večina sadja je namenjena pa za kupčijo. Zlasti velja to za namizna jabolka trpežnih vrst, kar glede kakovosti daleč nadkriljuje vsako drugo tuje sadje, zlasti ameriške in avstralske proveniencije. Industrijske uporabe se nimamo, ker nam manjka primernega sadja (jagodičastega). Utegne se pa razviti tudi ta uporaba, ko bodo vsi pogoji zato dani. Zlasti bi prišlo v poštev tovarniško izdelovanje sadnih sokov, sadjeveca, marmelade in drugih sadnih konserv. Sušenje na debelo za trgovino se bržkone ne bo obneslo, ker ne bo vzdržalo konkurence južnih delov Jugoslavije, kjer je razvito že od pamtliveka.

5. Sadna kupčija in industrija.

Poročevalec klejarski nadzornik Fr. Gombač iz Ljubljane. Slovenija ima jako ugodno lego za sadno kupčijo. Ker mejni na države, ki so navezane na uvoz sadja in ker ima zelo ugodne železniške in deloma tudi vodne zveze s sosednimi državami.

Pred vojno je bil tok sadne trgovine iz slovenskih dežel obrnjen bolj proti severu in vzhodu. Sedaj bi se utegnil obrniti pa deloma tudi proti jugu, zlasti ako se nam odpre prosta trgovina na morju.

Sadna trgovina se bo pospeševala posebno s tem, da se bo pridelovalo enotne sadje v velikih množinah, ki odgovarja trgovskim zahtevam, da se bo pravilno spravljalo, razbiralo in vlagalo in z ustanavljanjem solidnih sadnih društev, moštarn in s primerno velikopotezno reklamo potom časopisja brošur, lepakov, sadnih semenjev, razstav, potovalnih predavanj itd. Obširno se je razpravljalo o vprašanju sadjarskega združništva. Le tiste zadrage, ki ne bodo ustanovljene iz sebičnih, konkurenčnih še manj pa iz

političnih, ampak zgolj iz gospodarskih interesov v najboljših sadjarskih krajih in ki bodo v večjih rokah, bi utegnile imeti prihodnost. Konečno je poročevalec obrazložil carinske določbe za izvoz sadja v Avstrijo in Čehoslovaško. V vse druge države je pa izvoz sadja carine prost.

Glede sadne industrije je treba še širše podlagiti in velikega kapitala. To je pripustiti vsekako pri vatni podjetnosti. Podpiranje od strani države bo obstajalo le v raznih ugodnostih pri carini, prevozu in drugih prilikah. S to industrijo bi bilo združiti tudi fabrikacije sadjarskih potrebščin in orodja.

V zadevi trgovsko-obrtno politike je pri tej točki obširno poročal zastopnik trgovske in obrtne zbornice g. dr. Mohorčič, ki je naposled vabil vse kmetijske interese, da naj ostanejo vedno v tesni zvezi z trgov. in obrtno zbornico in naj jo ob vsaki priliki informirajo o svojih težnjah in zahtevah.

6. O sadjarskem pouku

je poročeval strokovni učitelj na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru g. Jos. Priol. Iz njegovega temeljitega poročila naj omenimo samo glavne misli. 1. S poukom iz sadjarstva naj se začne že na ljudski šoli. Ta pouk naj bo vedno v tesni zvezi s praktičnimi vajami na šolskem vrtu. Nadzorovanje šol, vrtov naj se poveri sadjarskemu ali vrtnarskemu strokovnjaku. 2. Pouk iz sadjarstva se nadaljuje in razširi v kmetijskih nadaljevalnih šolah. Kmetijski nadaljevalni pouk naj se vpelje po vsej Sloveniji in naj bo obvezen. Učiteljsstvu je treba dati priliko, da se v ta namen potrebno izobrazi, predvsem že na učiteljskem in pozneje na 4 do 5 tedenskih kmetijskih tečajih. Zahtevati je da se pouk iz kmetijstva na učiteljskih razširi na vse letnike in primerno poglobi. 3. Na kmetijskih šolah naj se pouk iz sadjarstva razširi na tedenske tri ure. Posebno naj se uvažuje praktično stran pouka. Absolvent kmetijske šole mora biti zmožen opravljati vsa sadjarska dela pravilno in samostojno. 4. Zelo važni za razširjanje sadjarskega znanja med ljudstvo so razni krajsi ali daljši sadjarski tečaji za kmetijske fante, ki naj bi se izobrazili za sadjarske paznike, tečaji za učitelje, specialni tečaji za spravljanje, vkuhanje in razno drugo uporabo sadja itd. 5. Pouk iz sadjarstva zelo pospešuje sadjarska predavanja po deželi. Ta predavanja naj izvršujejo zlasti kmetijski večaki pri okrajnih glavarstvih. 6. Sadjarska književnost je pri nas še jako skromna. Predvsem nujno potrebujemo sadjarske knjige in slovenske pomologije.

7. Sadjarska organizacija.

Poročevalec vinar. inštruktor I. Zupanec iz Ptuja. Prva potreba v tej zadevi je ustanovitev sadjarskega društva za Slovenijo, ki bi imelo namen predvsem na najrazličnejše načine pospeševati sadjarski pouk, dobavo cepicov sadnega drevja in raznih sadjarskih pripomočkov, in razstava, gojiti varstvo sadnega drevja itd. Poročevalec je predlagal, da se produkcija sadnega drevja osnuje na združni podlagi (skupno pridelovanje in skupno razpečevanje). Konečno je obnavraval tudi sadjarsko združništvo, ki naj bi se bavilo s skupnim razpečevanjem svežega sadja, s skupno napravo sadjeveca, s skupnim sušenjem in drugim konserviranjem sadja. Za enkrat je mogoča samo ustanovitev sadjarskega društva in se v to svrhu izvoli ožji odbor, ki ima pripraviti vse potrebno, da se društvo ustanovi še tekoče leto.

8. Sadni ogledi in razstave.

Učitelj in posestnik g. M. Levstik iz Celja je z velikim navdušenjem poročal o zgodovini sadnih razstav na bivšem Stajerskem, o njih pomenu in nalogah za prihodnost. Njegovo poročilo je pričelo, tudi v tej zadevi že veliko deloval in da je tudi za prihodnje pripravljen posvetiti svoje moči takim prireditvam.

Kmetijski svetnik g. V. Rohrmann je pojasnil nekatere okoliščine glede sadnih razstav na bivšem Kranjskem. Na to se je sklenilo prirediti prihodnjo jesen sadne ogledne v Novem mestu, Ljubljani, Radovljici, v Celju, v Mariboru, v Velikovec in event. tudi v Borovljah. V Celju se bodo delale pa priprave za sadno razstavo v večjem obsegu.

K sklepu je poročal referent za sadjarstvo M. Humek o potrebnem načrtu za povzdigo sadjarstva v Sloveniji. Vsled pomanjkanja časa in vsled tega, ker bo treba načrt vravnati, po predlogih in resolucijah sadjarske ankete, se sklene prepustiti izdelavo osnutka za načrt referentu. Ta osnutek se dopošlje vsem udeležencem v pretres in odobrenje.

to, ker je Protič zagotovil, da bo izvedla nova vlada kar najhitreje volitve.

Narodno predstavništvo deluje spoznavno z vlado. Prve parlamentarne seje so skušali motiti demokrati, a jih je zavrnil Protič, rekot: "Če nimate zaupanja v vlado, pokazite, da vas je tukaj več nego nas!" Sicer pa ima vlada večino v parlamentu tudi brez demokratov.

V Beogradu je osnoval dr. Smolaka klub takozvanih neodvisnih poslancev iz 16 članov. Ta klub bo podpiral vlado glede kvoruma, vendar zahteva v svojem programu koncentracijo vlade iz vseh parlamentarnih strank ali vsaj širšo koalicijo.

Naš poljedelški minister Ivan Roškar vzbuja s svojimi bistro-točnimi odgovori na razne postavljene mu interpelacije splošno občudovanje v parlamentu. Slovenska kmetjska zveza zre s ponosom na svojega ministra kmeta.

Nova vlada bo spravila naše valuto vprašanje in izmenjavo 1:4 pred parlament.

Novo stališče glede izvozne je zavzel trgovinski minister Ribarac. Pod prejšnjo demokratično-socijalistično vlado so dobivali izvoznice samo demokrati in socijalistični verižniki. Postava pa pravi, da se naj da izvoznica vsakemu, kdor plača carino in plača v gotovi valuti. Sedaj bo pa nadziral izvoznice trgovinski minister Ribarac sam.

Sedanja vlada je odkrila zavoženo gospodarstvo prejšnje demokratično-socijalistične vlade. Demokrati in socijalisti so izpraznili vse državne blagajne, povrh pa še napravili 1% milijarde dinarjev nepokritega dolga. Prehranjevalni minister socijalist je vodil tako slabo prehrano, da bi bil napravil, ako bi še bil ministroval dalje časa, 1 milijardo dolga v enem letu.

Prejšnji minister trgovine liberalce Kramer je skril nekam važne akte o predaji falske elektrarne in razne izvoznice, katere je izdal svojčas proti uvozu nagrobnih spomenikov iz Avstrije.

Nova vlada za Slovenijo je imenovana. Vlada v Beogradu je imenovala novih šest poverjenikov za Slovenijo in sicer: za notranje zadeve: prof. Bogumil Remeč; za uk in bogočastje: dr. Karl Verstovšek; za pravosodje: poslanec Josip Fon; za socialno skrb: dr. Andrej Gosar; za kmetijstvo: posestnik Jakob Jan; za javna dela: inž. Dušan Serneo. Podpis ukaza se bo nekoliko zakasnil, ker je regent odsoten.

Italija.

Po gornji Italiji štrajka delavstvo — štrajka 70% kmetijskih delavcev. Štrajkarji požigajo koločvare.

V Bologni je izbruhnil v neki smodnišnici iz neznanega vzroka požar, ki je povzročil več smrtnih žrtev in veliko škode.

V vseh italijanskih občinah so uvedli kazni za živila, ki morajo biti uvedene do dne 1. aprila povsod.

Francija.

V Franciji je dokončana stavka železničarjev, ki se je bila razpredla že po celi ljudovladi. Železniški promet je zopet upostavljen.

Nemčija.

V Monakovem so se vršile velike demonstracije proti izkoriščevalcem ljudstva: verižnikom, tihotapcem in Judom. Notranji minister je moral obljubiti, da bo ščitil ljudstvo proti tem pijavkam in izgnal vse Jude, ki so se naselili po letu 1918.

Čehoslovaška.

Predsednik Čehoslovaške Masaryk je slavlil te dni v Pragi svojo 70letnico. Ob tej priliki so bile v Pragi razne slovesnosti. Predsednik je prejel tudi več častilk od raznih sosednih držav.

Madžarska.

Državni guverner Madžarske je postal oni znani, zagrizeni Madžar, nekdanji avstrijski admiral Horthy. Horthy je izdal na madžarsko ljudstvo razne oklice, v katerih pozivlja ljudstvo, naj zahteva, da se izroči Madžarski nazaj vsi kraji, katere je morala odstopiti Ogrska sosednim državam. Proti morebitnim nasilnim nakanam Madžarov bodo nastopile vse sosedne države skupno. Pod Horthyjevim vodstvom bo podivjalo že itak divje madžarsko ljudstvo še bolj kot dosedaj.

Kmetska Zveza.

Naznanila.

Na taboru Kmetske Zveze v Slov. Bistrici govorijo prihodnjo nedeljo (glej vabilo na tabor na 8. strani današnje številke): kmeta Hlebič in Kmetec ter nadrevizor Pušenjak in urednik Žebot. Začetek ob 10ih.

Poročila.

Kmetska Zveza na Koroškem.

Zadnjo nedeljo, 7. marca dopoldne se je vršil ustanovni shod Kmetske zveze v Prevaljah. Društva dvorana je bila napolnjena. Shodu je predsedoval kmet Ivan Hribernik. Udeleženci, kmetje in delavci, so z velikim zanimanjem in pozornostjo poslušali govorika Krajca. Govornik je razložil sedanjí politični položaj, poudarjal koliko je Vseslovenska ljudska stranka in Kmetska zveza storila za blagor kmetskega prebivalstva in delavstva. Kmetska zveza stoji na neomejni podlagi katoliške vere. Verska podlaga Kmetske zveze je poročstvo, da bo res za ljudstvo delovala. Ker le na verski podlagi more biti vlada, poslanci in

Politični ogled.

Jugoslavija.

V Beogradu se vršijo seje narodnega predstavništva. Novi ministrski predsednik Stojan Protič je podal parlamentu vladno izjavo. V tem programu vlade je poudarjal Protič: 1. Boj za parlament. 2. Delavni program nove vlade. 3. Stališče nove vlade napram jadranskemu in albanskemu vprašanju. Ta izjava je napravila na parlament najboljši utis, obohi-